

GVOZDEN U GRADU SVJETLOSTI

Eh, kakav dan!

Opet sam sretan jer je moja Lutkarska republika puna lutaka, glumaca i djece.

A tek predstave! Danas smo gledali „Gvozdena“. Uh, kakva bajka!

Jedan mladić krenuo od kuće tražeći pjesmu koja ga svakodnevno zove.

I tako krene u nepoznato. A tamo ga čekaju razna čuda. I princeza. Ali princeza je oteta. Oteo je Gvozden!

Kad mladić shvati da je upravo ona izvor pjesme koju prati, odluči da je pronađe. I da se sukobi s Gvozdenom.

E, moj mladiću! Nije ti to baš jednostavno.

Gvozden nije neko s kim se tek tako izlazi na kraj. Ali kad te pjesma zove, valjda moraš krenuti.

Baš volim bajke. U njima se svašta može desiti. I uvijek se pojavi neko hrabar. Neko ko ne odustaje.

A onda – Zenica!

Gledali smo „Grad svjetlosti“. Željezara. Stadion. Rudnik. Vjerski simboli. Sve ono što Zenicu čini Zenicom. Grad nije samo nekoliko ulica i zgrada. Grad su ljudi, njihov rad, njihove brige i radosti, njihove utakmice, njihove priče.

I sve to može stati u jednu predstavu! Baš sam uživao.

Danas sam, eto, putovao iz bajke u grad. A sve vrijeme sjedio na istom mjestu.

E, to ti je pozorište! Kad se zavjesa podigne, možeš otići bilo gdje.

A sutra?

Sutra nam dolazi Pozorište lutaka Mostar! Gledat ćemo „Moj Hakawati – ogledalo, ogledalo“ i „Sam na svijetu“.

Sam na svijetu? Joj, ne bih ja to mogao.

Volim ja malo mira, ali da baš nikoga nema?

Nema djece, nema lutkara, nema predstava? Ne, hvala!

A šta li se krije iza onog ogledala? Hoću li ugledati sebe ili nekog drugog? Vidjet ćemo.

Dolaze nam i gosti iz Osijeka, koji imaju predstavu u pratećem programu.

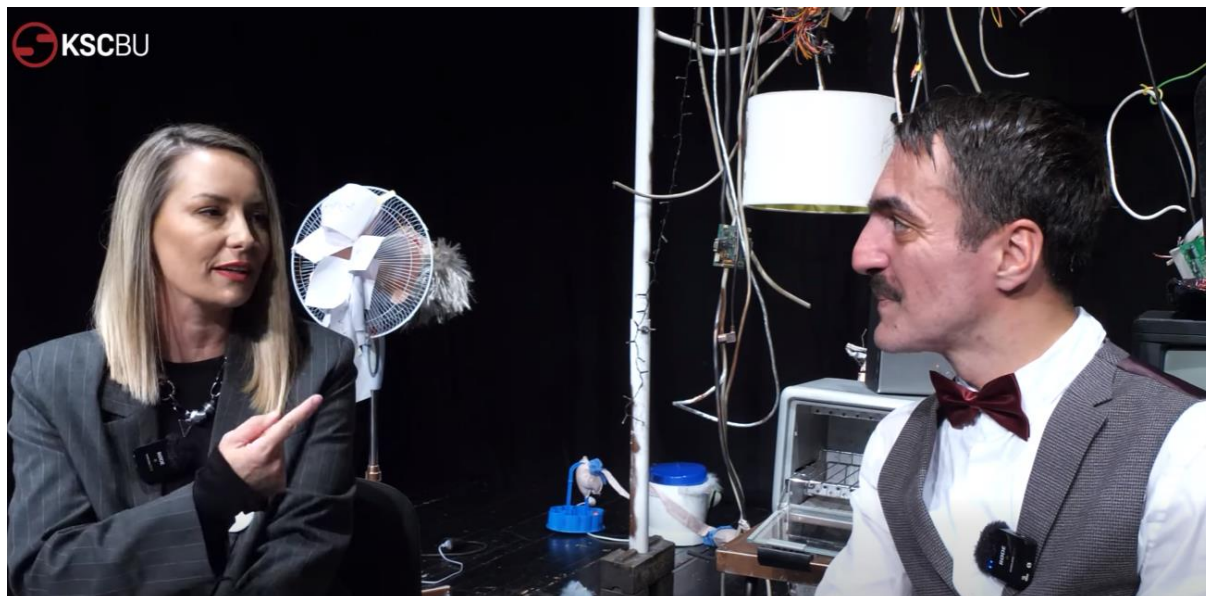
Baš volim ove naše susrete. Toliko različitih ljudi, toliko priča, toliko lutaka... A svi se nekako razumijemo.

Vidimo se sutra, dragi moji!

Voli vas vaš Bugojnokio!

RAZGOVOR SA SENAD MILANOVIĆ GLUMAC U PREDSTAVI “KAD ZAVESLA TESLA”

Druga predstava u okviru takmičarskog programa 40. izdanja Lutkarske republike je predstava domaćina Kulturno-sportskog centra Bugojno “Kad zavesla Tesla”. U nastavku razgovaram sa Teslom, glumcem Senadom Milanovićem. Hvala za ovu sjajnu predstavu Tesla i što si nekako djeci približio ko je Tesla.

Hvala Vama i hvala svoj djeci koja su bila na predstavi.

Zanimljivo je da ste odabrali, mislim na tebe i reditelja, da kroz jednu ovako zabavnu predstavu približite djeci ko je Nikola Tesla, ali i ostali likovi koji se pojavljaju u predstavi.

Pa da, Cvetin je napisao taj tekst i onda je on meni ponudio to, rekao, ja tebe vidim u ulozi Tesle, hoćeš da radimo to? Ajde, rekao sam. I onda, mi smo htjeli da pravimo dječju predstavu sa nekim elementima lutkarstva, gdje su samo ove četiri zjevalice koji su bile trebali biti lutke, ali sam ja tako dok sam čitao tekst rekao, zašto svi drugi likovi, majka, otac koji se pojavljaju, zašto svi ne bi bili lutke i to na struju. Zašto? Jer je Tesla, pa ajde kao da se poigramo sa strujom. I tako smo došli do ovog što ste i večeras gledali.

E sad, koliko je tebi bilo teško i šta ti je bilo izazovno, s obzirom da si sam na sceni, a igraš sve te likove?

Najizazovnija mi je bila upravo animacija lutaka, zato što se time nikada ranije nisam bavio. Ovo je moja prva lutkarska predstava u životu i nisam imao mnogo iskustva u tom području. Iskustvo koje imam s lutkama stekao sam na radionicama u Bugojnu, jer sam dijete ovog grada.

Pred kraj osnovne škole i tokom cijele srednje škole svake sam godine dolazio na radionice i upravo sam se tu zaljubio u lutke i njihovu animaciju. Ipak, nikada nisam dobio priliku da se time ozbiljnije bavim. Igrao sam u brojnim dječijim predstavama, a u Banjoj Luci imam iza sebe oko 300 izvođenja predstava za djecu. Dakle, znam kako je igrati za djecu, ali s ovim bićima, s lutkama, nikada ranije nisam radio. To mi je, suštinski, bio najveći izazov i zadatak.

Meni je nekako nevjerovatno, s obzirom na to da si iz Bugojna i da si odrastao uz sve festivale, i Fedru i lutkarski festival, da tek sada prvi put radiš lutkarsku predstavu.

Prosto, na akademijama u Bosni i Hercegovini lutkarstvo se ne izučava kao obavezan predmet. Kod nas je to bio izborni predmet, na kojem smo tek malo zagrevali površinu, ali nismo radili na konkretnoj predstavi. Sve što znam stekao sam na radionicama, učeći od zaista velikih majstora. Međutim, jedno je radionica, a nešto sasvim drugo kada izađeš pred publiku i sam moraš oživjeti lutku. Moram priznati da mi je bilo malo frka, ali ja to volim, uživam u tome i obožavam lutkarstvo. Zato sam sebi rekao: „Hajde, valjda će se ta ljubav osjetiti.“

I osjetilo se i evo sada kada razgovaramo i vidjelo se da uživaš u predstavi, da uživaš sa lutkama. Ajmo se sada kada si već spomenuo lutkarstvo u BiH, doteći toga kolika je nama to mana da mi u BiH nemamo lutkarstvo, akademiju lutkarstva.

Iskreno, ja mislim da je to anomalija, zato što je to neki zanad koji je toliko star i ono, hiljadama godina se izučava i stražuje svugdje u svijetu, žao mi je zašto to kod nas nema više, mislim da ima dosta i mojih kolega, neki koji su sa mnom studirali, danas kolege neke koji rade u pozorištu, U odraslom dramskom pozorištu isto tako imaju želju i ljubav prema tome, ali prosto nikad se nisu susreli sa time. Naravno, neka pozorišta dovode sjajne reditelje sa strane ili neke naše ljude koji ih rade i onda uče tu animaciju u dječijim pozorištima. Ja sam zaposlen u Narodnom pozorištu Republike Srpske i mi uglavnom igramo za malo stariju djecu. Mislim i da bi trebalo, a sad, na koje inicijativi, na kojem nivou, to da se pokrene, da se otvori škola, zašto da ne, škola lutkarstva, ja bih vrlo rada upisao, bih master tamo.

I hajmo za kraj da pričamo o važnosti ovakvih lutkarskih festivala, s obzirom da ne imamo, eto, dakle, akademiju, koliko su važni ovakvi festivali i za koga su na kraju krajeva važni?

Pa da, za djecu.

A šta je sa nama starima?

Pa, i mi smo nečija djeca, zar ne? Najvažnije je da te to osvoji još od malih nogu. Ja sam bio otprilike ovako mali kao ova naša mala raja ovdje kada sam dolazio na lutkarske predstave. Tu se jednostavno zaljubiš u taj svijet, jer lutka počinje tamo gdje glumac završava. Ono što glumac ne može uraditi, može lutka.

Kao što si ti uživao na sceni dok si igrao u lutkarskoj predstavi, tako sam i ja uživala u publici, gledajući je. Hvala ti!

RAZGOVOR SA MARKO VUKOSAV REŽISER U PREDSTAVI “GVOZDEN”

U okviru 40. Lutkarske republike i 27. Susreta pozorišta lutaka Bosne i Hercegovine u okviru takmičarskog programa imali smo priliku pogledati predstavu iz pozorišta Prijedor “Gvozden”. Režiju potpisuje Marko Vukosav sa kojim razgovaram u nastavku. Evo Marko imali smo priliku pogledati predstavu Gvozden. E sad ono što me interesuje, zašto si odabrao lutkarsku predstavu s obzirom da znamo da Prijedor nema lutkarsko pozorište, ti si inače glumac, zašto lutkarska predstava?

Ovo nije čisto lutkarska predstava, već glumačka predstava s elementima lutkarstva. Lutkarstvo me fascinira već dugi niz godina i zaista volim gledati lutkarske predstave. Učestvovao sam na nekim radionicama, a u Bugojnu sam posljednjih desetak, možda čak i više godina, redovan gost festivala. Dolazio sam i kao student, tako da se u meni vremenom razvila velika ljubav i fascinacija lutkarstvom. Zbog toga sam se morao okušati i u tom području, a mogu reći da ću se time nastaviti baviti.

Nije prvi put da je Prijedor gost festivala u Bugojnu. S obzirom na to da nemate lutkarsko pozorište niti razvijenu lutkarsku scenu, koliko je ovaj festival važan za pozorište uopće, a posebno za razvoj lutkarskih predstava u Prijedoru?

Nevjerovatno je važan, izuzetno važan. Ako je ovaj festival inspirisao mene, ko zna koliko će još ljudi inspirisati, bilo da je riječ o glumcima, muzičarima, slikarima ili drugim umjetnicima. Pozorište okuplja različite umjetnosti i predstavlja izvor inspiracije za mnoge ljude, pa i šire. Izuzetno je važno da se možemo sastajati, razgovarati, gledati jedni druge, razmjenjivati mišljenja i kritike te promišljati o problemima i načinima na koje ih možemo riješiti. Tako napredujemo i pronalazimo novu inspiraciju i polet za dalji rad. Mislim da je to zaista

neprocjenjivo. Velika je šteta što u našem okruženju gotovo da nemamo mogućnosti za formalno obrazovanje iz lutkarstva. Takvih škola nema ni u Srbiji ni kod nas, dok ih u Hrvatskoj ima. Nevjerovatno je koliko glumci na ovim prostorima znaju i nauče kroz sam proces stvaranja predstava, bez konkretnih škola koje bi ih postepeno, korak po korak, uvodile u ovu umjetnost prema određenim sistemima obrazovanja. Važno je i da se lutkarstvo zavoli izvan samih predstava, da se razvije interes za tu umjetnost i želja da joj se posvetimo.

Maloprije je održan i okrugli sto na kojem smo čuli nekoliko sugestija vezanih za lutkarstvo. Rekao si da ćeš ih prihvatiti i raditi na korekcijama.

Da, apsolutno. Ipak, smatram da, kada predstava izađe pred publiku sa svojom premijerom, ako je njen koncept takav, a ovdje upravo jeste takav, više ne želim ništa mijenjati. Ona je takva kakva jeste. Ono što mogu jeste da je ponovo pogledam, uočim greške koje možda ranije nisam primijetio, razmislim o njima i potrudim se da iste greške ne ponovim u sljedećoj predstavi. Zašto bismo stalno vrtjeli jedno te isto dok ne dođe do savršenstva, kada možemo stvarati nove i nove predstave koje će, nadam se, biti sve bolje? Zahvalan sam na svim sugestijama. Takav sam karakter: kada me pohvalite, uobrazim se i onda ništa ne valja! Volim čuti šta nije dobro. Kada radim na onome što nije dobro, i sam postajem bolji, a s vremenom postaje bolji i sve ono što stvaram. To je moj pogled na stvaralaštvo.

Šta bi volio da djeca ponesu sa sobom nakon gledanja predstave „Gvozden“?

Volio bih da ponesu osjećaj da mogu pobijediti svoje strahove, da imaju hrabrosti voljeti i slijediti svoje srce i vlastite osjećaje, umjesto da se stalno vode isključivo analitičkim razmišljanjem i materijalnim stvarima.

Za kraj, smatraš li da je lutkarstvo nepravedno zapostavljeno u odnosu na dramsko pozorište?

Apsolutno. Generalno, dječije pozorište, odnosno pozorište za djecu, potpuno je zapostavljeno. Sve se više svodi na puku zabavu koja nikoga ničemu ne uči.

Treba li pozorište da nas uči?

Apsolutno treba. Mislim da pozorište treba otvarati važne probleme, suočavati nas s njima i pokazivati nam da se oni mogu riješiti. Na taj način djeci šaljemo poruku da se i u svijetu odraslih, baš kao i u njihovom svijetu, možemo suočavati s velikim problemima i pronalaziti načine da ih prevaziđemo. Mi smo možda zaboravili koliko problemi mogu biti veliki i u dječijem svijetu, a možda su ponekad čak i veći nego naši. Zato je važno da djeca nauče da se kroz život vrijedi boriti, uz ljepotu, ljubav i nadu, iznova i iznova, sve do kraja, pa ponovo ispočetka.

Hvala ti na ovom razgovoru i na predstavi, Marko.

SA PREDSTAVE GVOZDEN

OKRUGLI STO GVOZDEN Pozorište Prijedor

Straju Krsmanovića je interesovalo zašto je napisana predstava posvećena prvenstveno djeci? **Srđan Kneginjić** je rekao da im je bila namjera da se razvije sopstvena priča o pozorištu jer je potrebno razvijeno pozorište u Prijedoru. Počeli su razvijati scenu sa Crvenkapom i nastavili dalje. Zahvaljuju se na gostoprimstvu. Od izuzetne važnosti je da se razvija dječije pozorište kako bi se djeca obrazovala.

Dalje je Straju Krsmanovića zanimalo šta znači smisliti bajku, smisliti savremenu bajku, ne posezati za već napisanim nego sopstvenu? I kako je izgledao proces stvaranja predstave?

Marko Vukosav, režiser predstave i autor teksta, je rekao da bajka kad se prepričava, prenosi s koljena na koljeno, ona živi. Tog trenutka kad je zapisana, osjećaj je takav kao da je ubijena, mora biti takva i nikako drugačija. Inspiracija su bile razne bajke, narodne, što sa naših prostora, što iz svijeta. Ovdje nije ništa kopirano nego je bio inspirisan tokom putovanja u svijet bajki da oživi neku druga bajku, ali po uzoru na staru. Generalno pozorište iziskuje igru. On sam voli da se igra, da mašta, da bude sretan. Razmišljamo o djeci i odraslima. Moramo da govorimo o ozbiljnijim temama, ali ne na banalan način, nego da to upakujemo i približimo djeci.

Na pitanje koja sredstva su artikusalana, koje osjećanje imaju dok igraju ovakvu predstavu, **Mirela Predojević** je rekla da prvo moraju da savladaju osnove lutkarstva, a ona bi jako voljela da ima više susreta sa lutkama. Bilo joj je lijepo raditi sa Markom, koji je prvo glumac, pa režiser. Davao im je slobodu da rade i to je bio jedan jako lijep proces koji nije davao prostor za improvizaciju.

Katarina Rendić je rekla da im je bilo jako zabavno i da su se igrali na sceni.

Marko Vukosav je o lutkarstvu učio gledajući predstave jer njegovo praktično iskustvo s lutkama je izuzetno maleno. Uzbudjuju ga kombinacije glumaca s lutkama..

Dječiji žiri je bio pun utisaka, ali i pitanja: Meni je bilo lijepo što je prva scena bila napravljena, pa ste je mijenjali.

Meni su se svidjeli zvučni efekti.

Meni je na početku bilo lijepo, pa kasnije strašno.

Meni se najviše svidjelo, kako su se likovi zabavljali, ali da se dim smanji.

Meni je nije bila jasna scena kada je glavni lik u pustinji i šta znakovi znače.

Meni je bas bilo čudno, pjesme su mi bile dobre, tata je bio zanimljiv. Kako je sin pobijedio Gvozdena?

Mario Ćulum je pohvalio konačni obračun između junaka i glavnog antagoniste, dobro je što nije bio direktan.

Na pitanje kako je priča dobila ime Gvozden, Marko Vukosav je rekao da to više znači da je od gvožđa. A gvožđe je baš čvrsto. Bitno je da je negativac teško pobjeđiv, pa od toga.

Damir Altumović se zapitao ko je Gvozden? Nedostajao je.

Marko Vukosav je rekao da ga i nema. „Nisam uspio izvesti do kraja taj dio. Osnovna ideja je: Gvozden je strah. Strah ne postoji, a njega nikada nećemo moći da vidimo, jer je iracionalan. Ako se čovjek prepusti potrebi za ljepotom, vidjet će se na kraju da straha nije ni bilo.

Dubravka Zrnčić Kulenović je govorila o balkanskoj mitologiji kao riznici motiva i likova. Drago joj je što je pokušao ispisati bajku svojim elementima. Sugerisala je da ako već koriste elemente lutkarstva, da svjetlo malo pojačaju; likove/lutke.

Marko Vukosav je prihvatio sugestiju rekavši da su imali pregršt tehničkih problema. Kad se u pet do dvanaest nešto radi, teško je savladati sve. Poenta likova: Donose svjetlo, odnose tamu. Drvo se nije vidjelo, trebalo je svijetliti cijelo vrijeme, ali nije radilo, sijalica pregorjela.

Davor Dragojević, režiser iz Podgorice: „Interesovalo me je bosanskohercegovačko lutkarstvo. Meni je najveća korist od ovog okruglog stola razmišljanje mladih ljudi i dječijeg žirija. Oni nas usmjeravaju gdje da idemo kao na primjer šta je to čime su se oni zadovoljili i šta su ponijeli od predstave. Nisam neke stvari mogao da čujem, a slušajući djecu i nakon ovih stvari drago mi je da radimo za djecu. Djeca se zapostavljaju u predstavama. Drago mi je što se dešava festival za djecu da čujemo reakciju naše djece i da nam budu smjer. I moramo više da radimo za djecu i uključujemo ih. Čestitam Prijedoru.“

Matea, studentica iz Sarajevo je pitala: „Koristili se inspiracijom naše mitologije, koje su Vas prve inspirisale tačno?“

Marko Vukosav je rekao da je bajka Baš Čelik bila najveća inspiracija. Strašni negativac se pojavi na početku kao zvučna manifestacija i onda je nestao. Dok čitaš, zaboraviš na njega i onda se opet vrati i to ga je fasciniralo. Prepričavao je djeci. Zanimalo ih je. I fasciniralo ga je kako ih je to uvuklo. Nevjerovatno koliko to drži pažnju.

Vahid Duraković je poželio dobrodošlicu na festival. Prepoznao je Gvozden strah, ali se mogao doraditi vizuelno i efetknije. Pripovjedačka forma je rizik držanja pažnje gledaocima. Radnja više drži pažnju od običnog pripovijedanja. Sugerisao im je da razmisle o reduciranju pripovijedanja. Publici je zanimljivije kada radnju i priču vidimo kroz akciju nego pripovijedanje.

Janja Aja Avdagić, studentica: „Zanimljiva je priča kada počinje sa “bilo jednom davno”, to mi je baš nostalgično. Slabo sam čula ostale glumce i ostatak priče. Nemojte me pogrešno shvatiti, ali imala sam osjećaj kao da nemate potrebe da nadjačate djecu. Ostalo je sve super.“ Mirela Predojević se složila da su bili tihi, ali prosto ne zna šta raditi da nadjačaju galamu djece, a i sala je bila baš velika.

Na samom kraju Strajo Krsmanović je rekao kako je njemu dragocjenija bila cjelina. Scenska sonata. Predstava kao hodanje po vodi. Melodija koja vodi glavnog junaka koja se ne čuje. Imao je utisak kao da je došao sa koncerta. Alibi priče je da je bajka. Ne mora se ništa konkretizovati.

Marko Vukosav se zahvalio svima i rekao da je ovaj okrugli sto za njega proces učenja.

KNJIGA UTISAKA GVOZDEN

„Divna predstava.“

„Lijepo.“

„Strašno!“

„Svidjeli su mi se zvučni efekti.“

„Meni je bilo lijepo kad su uzeli maske.“

„Bilo je dobro.“

„Jako mi se svidjelo.“

„Bilo mi je fino.“

„Super!“

„Najbolji su oni u crnim mantilima.“

„Bili su baš slatki.“

„Meni se svidjela scenografija.“

„Kul!“

„Sve je super.“

„Slej.“

„Baš je bilo antiklimatično.“

ŠTA MISLI MALA RAJA GVOZDEN

Q: “U predstavi “Gvozden” koji lik ti se najviše svidio?”

A: Glavni junak.

Q: “Kako bi opisala glavnog junaka?”

A: Glavni junak je hrabar.

Q: “Da se nađeš sama u šumi, šta bi prvo uradila?”

A: Napravila bih kućicu od drveća i tu bih se sakrila.

Q: “U predstavi “Gvozden” koji lik ti se najviše svidio?”

A: Onaj lik koji je pričao u pozadini.

Q: “Kakav je glavni junak?”

A: Neustrašiv i dobar.

Q: “Da se nađeš sam u šumi, šta bi prvo uradio?”

A: Prvo bih našao grančice i zapalio vatru, pa onda zvao pomoć.

Q: “U predstavi “Gvozden” koji lik ti se najviše svidio?”

A: Junak.

Q: “Kakav je naš glavni junak?”

A: Hrabar, ali nije baš dobro slušao svog oca.

Q: “Da li ti slušaš svoje roditelje?”

A: Da.

RAZGOVOR SA MIRELA PREDOJEVIĆ GLUMICA U PREDSTAVI “GVOZDEN”

Gledali smo predstavu Pozorišta Prijedor “Gvozden”. Razgovaramo sa glumicom Mirelom Predojević. Koliko je lutkarstvo i predstave za djecu generalno zastupljeno u vašem pozorištu?

Pravimo dosta predstava za djecu i praktikujemo bar jednu predstavu po sezoni. Sve to da privučemo što više mlađe publike. Cilj je da djecu pozorišno odgajamo i da im otvorimo vrata pozorišnoj magiji.

Kažite nam nešto o samom procesu kada je u pitanju predstava “Gvozden” i kako je saradivati sa Markom Vukosavom?

Marko je divan, on je prvenstveno naš kolega glumac, a zatim i reditelj. Tako da on razumije vrlo dobro poziciju glumca i naravno onda i kako se radi sa glumcima. Za mene je najdragocjenije što sam se prepustila, a čini mi se i cijela ekipa, procesu, tako da smo ga pratili i uživali u cijelom procesu. Davao nam je zadatke a mi smo slobodni bili da predlažemo šta želimo i to je većinom bilo i usvajano od strane Marka.

Ono što se mora istaći vezano za vašu predstavu je da ona jako dobro komunicira sa dječijom publikom?

Jeste, predstava je puna muzike, dinamična je, priča nije komplicirana pa je djeca mogu pratiti bez problema. To je negdje i bio cilj da dobro komunicira sa publikom, prvenstveno sa djecom mada u ovoj predstavi i odrasli imaju šta da vide. Vaša publika je danas bila divna, djeca su pratila predstavu i uživala su. Nama je ta povratna reakcija uvijek jako bitna.

Kakvo je vaše mišljenje o našem festivalu?

Divno je što postoji ovakav festival, pogotovo što traje sve ove godine. U današnje vrijeme da nešto traje toliko godina, u vremenu sa toliko izazova, je stvarno za svaku pohvalu. Imate našu punu podršku.

LUTSIKON SRĐAN KNJEGINJIĆ

Ukratko nam se predstavite!

Zovem se Srđan Knjeginjić.

Koja je bila prva lutkarska predstava koju si odigrao/la i kako si se osjećao/la kada si prvi put stao/la iza paravana?

Crvenkapa.

Koja vrsta lutaka i koji žanr predstave ti je zadao najviše muka i zašto?

Sve smo muke savladali, a najzahtjevnija je bila Crvenkapa.

Da možeš do kraja karijere da igraš samo jednog lutkarskog lika, ko bi to bio?

Vuk iz Crvenkape.

Šta bi poručio/la mladom glumcu koji prvi put uzima lutku u ruke?

Da radi pažljivo i da lutki da život na sceni, jer i ona može postati glumac.

SA PREDSTAVE GRAD SVJETLOSTI

OKRUGLI STO

GRAD SVJETLOSTI

Bosansko narodno pozorište Zenica

Strajo Krsmanović, moderator okruglog stola, predstavio je ansambl Narodnog pozorišta Zenica i rekao kako je malo pjesama u kojima se spominje Zenica. Čestitao je ansamblu što grad Zenica sada ima svoju predstavu, pitao je kako i zašto je došlo do saradnje sa Davidom Zauzalom.

Ermina Nišić, glumica u predstavi, objasnila je kako su sa Davidom ostvarili saradnju u Mostaru dok je radio predstavu i kako su zaželjeli da i njima uradi predstavu o njihovom gradu. Davidu su pričali sve ono što su znali o gradu, legende priče i običaje toga grada, a onda je David od toga sastavio predstavu. Dodala je da grad jeste glavni lik i da svaki grad može imati ovakvu jednu priču.

Adna Kaknjo, glumica u predstavi, rekla je da je njima ovo potpuno novo iskustvo, da im je Zenica bila inspiracija i da su one motivisale Davida da u stvari napravi ovakvu predstavu.

Strajo Krsmanović, moderator okruglog stola, pitao je kako su se glumci snašli sa animacijom scenskih rekvizita jer pretpostavlja da im je to bilo novo iskustvo.

Lana Zablocki, glumica u predstavi, naglasila je da sve što se vidi na sceni, oni su sami napravili. Dodala je da je svaki rekvizit na sceni njihovih ruku djelo te da je animacija rekvizita bila teška, ali naučili su nešto novo i dozvolili da iz njih izađe ta jedna kreativnost za koju nisu ni znali da postoji. Oduševljena je saradnja sa Davidom jer je to čovjek koji radi neumorno na jednoj predstavi i da je zaokupljen radom na projektu.

Nađa, članica dječijeg žirija, rekla je da je predstava lijepa i da je najbolje što nema teksta, svidjelo joj se što je glavni lik jedan grad u Bosni.

Naida, članica dječijeg žirija, rekla da joj se dopala scena i da joj je lijepo što je bez riječi i da je razumjela sve iako nema riječi.

Danis, član dječijeg žirija, pitao je za brdo i aute koja idu uz brdo, jer mu je to ostalo nejasno.

Selma Ćosić, glumica u predstavi, objasnila je da je brdo uz koje idu auta simbolizira izletišta blizu Zenice na koje je Zeničani idu rado, a onda se odmah poslije prve kapi kiše kupe sa tog izletišta i kao da im je pokvaren dan vraćaju se nazad. Zato je povratak onako spor i tužan.

Noa, član dječijeg žirija, dodao je da mu se scenografija dopala samo mu je ostala jedna nejasna scena sa lutkom i lancima i zašto je lutka bez ruke. **Ermina Nišić**, glumica u predstavi, objasnila je da su to scene iz rata i da je u stvari lanac teret na ženi u ratu, o majci koja kupuje hranu, loži knjige i papuče. To je priča iz rata o ženama iz Bosne koje su uvijek bile uređene bez obzira na teškoće rata.

Asja, članica dječjeg žirija, rekla je da je predstava super, da joj se scenografija dopala, svjetla, samo je sugerisala da se pjesma slabo čula.

Arslan, član dječijeg žirija, čestitao je glumcima zato što su oni sami uradili scenu, jako mu se dopala i nevjerovatno mu je bilo da su to uradili glumci. Postavio je pitanje zašto se spominje Netflix.

Adna Kaknjo, glumica u predstavi, objasnila je da je Netflix radio dokumentarce o najčuvanijim zatvorima na svijetu, a između ostalog je i pričao o zatvoru u Zenici te da su zato željeli da postave natpis Netflix.

Danas, član dječijeg žirija, postavio je pitanje šta simboliziraju zvijezde, a Adna Kaknjo, glumica u predstavi, odgovorila je da zvijezde simboliziraju partizanski pokret u drugom svjetskom ratu kome je u Zenicu još uvijek postoji spomenik.

Lana, članica dječijeg žirija, je zamolila da joj objasni simboliku jaja, a Adna Kaknjo je rekla da jaja simboliziraju čimburijadu u Zenici koja se održava prvog dana proljeća.

Matea Fajković, studentica dramaturgije iz Sarajeva, postavila je pitanje zašto su se glumci upustili da rade predstavu bez objašnjenja jer kako će ih razumjeti publika u nekim drugim gradovima.

Adna Kaknjo, glumica u predstavi, rekla je da David ima predstave bez riječi i da radi predstava o dosta gradova na temu koje imaju samo songove.

Lana Zablocki, glumica u predstavi, dodala je da su oni u pripremi gledali predstavu o mali gradu u Španiji kojim su bili oduševljeni iako nisu čuli ni reč ni objašnjenja scena je govorila dovoljno. Da će gledaoci naći nešto što će im privući pažnju i da su ova djeca iz žirija sa svojim pitanjima dokaz za to.

Mario Ćulum, član stručnog žirija, postavio je pitanje kako su radili odabir scena i kojim redoslijedom će ih redati.

Selma Ćosić, glumica u predstavi, odgovorila je da je David tražio sam te priče, a onda je iz svoje glave sastavljao scene koje su njemu scenski bile najzanimljivije pa su ih onda po logici zajedno sastavljali.

Davor Dragojević, režiser iz Podgorice, rekao je da je prijatelj sa Davidom već dugi niz godina i da je gledao njegovu predstavu o Kragujevcu koja je isto bez teksta i sa muzikom i songovima i naglasio je da su Davidu jako važna te glumačke priče o gradu i glumačke emocije. Sugerisao je da kad rade u velikim salama i da moraju voditi računa o ozvučenju jer jako su se slabo čule te divne pjesme.

Damir Altunbabić, Akademija dramskih umjetnosti Tuzla, dodao je da nije imao puno prilika vidjeti predstave u kojima je grad glavni lik te da mu se jako svidjela scenografija. Pretpostavlja da je vidljivost u malim salama još bolja i da se predstava snažnije doživi. Zaključio je da bi svaki grad trebao imati svoju predstavu.

KNJIGA UTISAKA
GRAD SVJETLOSTI

„Dosadna je bila”

„Predstava je bila lijepa i tužna”

„Predstava je bila malo tužna”

„Predstava je bila užasno dosadna”

„Ovo je najbolja predstava”

„Predstava je dobra”

„Predstava jako zamarajuća”

ŠTA MISLI MALA RAJA GRAD SVJETLOSTI

Q: “Da li bi ti živio u takvom gradu?”

A: Da. Izgleda mnogo zanimljivo.

Q: “Može li neko biti svjetlost drugoj osobi?”

A: Pa da, može. Možemo nekoga usmjeriti na ispravan put.

Q: “Šta ti se najviše dopalo u predstavi?”

A: Najviše se mi se svidio prikaz rudnika u Zenici i utakmica između Željezničara i Čelika.

Q: “Koji pouku si izvukla iz ove predstave?”

A: Trebamo čuvati i cijeniti gradove naše države, jer su doživjeli mnogo ružnih stvari.

Q: “Šta predstavljaju vjerski objekti na sceni?”

A: Predstavljaju prijateljstvo bez vjerskih razlika.

Q: “I za kraj, Željo ili Čelik?”

A: Željo.

Q: “Koji pouku si izvukao iz ove predstave?”

A: Pouka sa ove predstave mi je da se trebamo prisjećati ljudi koji su se borili za našu državu.

Q: “Šta predstavljaju vjerski objekti na sceni?”

A: To predstavlja sve vjere u našoj državi.

Q: “I jedno navijačko pitanje, Željo ili Čelik?”

A: Željo naravno.

RAZGOVOR SA

SELMA ĆOSIĆ

GLUMICA U PREDSTAVI “GRAD SVJETLOSTI”

Gledali smo predstavu “Grad svjetlosti” u izvedbi Bosanskog narodnog pozorišta Zenica. Jedan od aktera predstave je i Selma Ćosić diplomirana glumica koja u Bosanskom narodnom pozorištu radi kao spoljni saradnik. Kažite nam nešto o samoj predstavi i kako je protekla saradnja sa rediteljem Davidom

Zauzolom?

To je jedan od najzanimljivijih projekata koje sam imala u životu. Zaista drugačiji od svih drugih projekata. Pola procesa smo radili na scenografiji koju ste imali priliku vidjeti. Sve smo napravili od recikliranog materijala. Taj segment rada je imao da tako kažem terapijski karakter, gdje smo neke stvari koje smo imali u sebi, tu neku kreativnost, imali priliku da ispoljimo. Što se tiče ostatka procesa bio je prezanimljiv. Vidjela sam izbliza na koji način radi David Zazuola koji je zaista genije. On je predstavu “Grad svjetlosti” radio u raznim gradovima svijeta i svaka ta predstava pod ovim imenom opisuje taj određeni grad. Mislim da je to, sama po sebi, sjajna ideja. Tako da mi je zaista bilo zadovoljstvo raditi sa takvim rediteljem koji je prije svega slušao nas koji znamo o tom gradu nešto. Uzimao je naša mišljenja i zatim ih oblikovao na neki sebi svojstven način. Kažem bilo je fascinantno učestvovati u nečemu takvom.

Možete li nam reći vaše impresije o našem Festivalu?

Smatram ovaj festival veoma zanimljivim. Nisam sigurna da li sam do sada igrala na njemu ali sam bila na radionicama nekoliko puta. Te su mi radionice svakako pomogle u mom glumačkom razvoju. Smatram da jedan grad kao što je Bugojno ima veliku sreću da ima jedan lutkarski festival poput ovoga. Mislim da je to prezanimljivo i predivno.

SA PREDSTAVE

“4”

Srijeda, 21.10.2026.
Mala sala
12,00 sati

Takmičarski program
(trajanje 45', uzrast 15+)

Pozorište lutaka Mostar

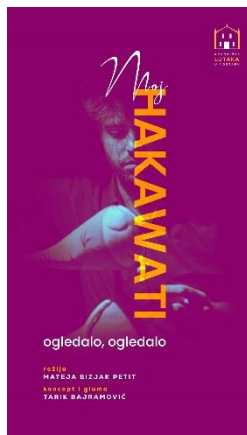
MOJ HAKAWATI – OGLEDALO, OGLEDALO...

(Tekst: Tarik Bajramović, prema bajci braće Grim)

Režija: Mateja Bizjak Petit

Igra:

Tarik Bajramović

Scenografija: Đenan Behmen
Dizajn lutki: Aleksandar Vahramejev
Izrada lutki: Aleksandar Vahramejev
Tehnika: Ali KAmër Aksoy

O predstavi:

Između tradicije hakavatija, pripovjedača koji riječju stvara svijet i savremenog teatra predmeta, predstava nas poziva da slušamo drugačije, da gledamo drugačije.

Predstava se nadovezuje na Snjeguljicu (Pozorište lutaka u Mostaru, 2012. godine), u režiji Alekseja Ljeljavskog, čije lutke, rad Aleksandra Vahramejeva, ovdje dobijaju novi život.

U laganoj formi, između humora i kritičkog pogleda, glumac Tarik Bajramović vodi gledaoce kroz novo čitanje poznate priče.

U režiji Mateje Bizjak Petit, ove figure ulaze u bajku prepričanu na nov način i za odrasle, kao što su se bajke i legende u početku i pričale, u priči o slomljenim snovima i ponovnim rađanjima, o unutrašnjim ogledalima i putevima slobode.

Bajka o Snjeguljici, za koju smo mislili da je svi znamo, ovdje ponovo oživljava, nošena glasom današnjeg vremena.

Predstava nudi iskustvo koje nadilazi tradicionalne granice bajki i legendi, a pogodna je za odraslu publiku.

Srijeda, 21.10.2026.
Pozorišna dvorana
16,00 sati

Takmičarski program
(trajanje 40', uzrast 6+)

Pozorište lutaka Mostar

SAM NA SVIJETU

(po motivima slikovnice Jensa Sigsgaarda)

Režija: Sara Lusting

Igraju:

Dijana Maksumić
Ali Aksoy Kamer
Lejla Pajić
Tarik Bajramović
Ema Volić

Dramatizacija: Hana Kunić Jurjević
Scenografija, kostimografija, lutka i poster: Mario Tomašević
Muzika: Atila Aksoj
Inspicijent: Adela Lerić
Dizajn svjetla: Amer Čatić
Majstor scene: Đenan Behmen

O predstavi:

Pale je jednu večer poželio da idućeg dana na svijetu ne bude nikoga. A onda je idućeg dana otkrio kako potpuna samoća ne znači nužno i potpunu slobodu. Pale sam na svijetu je predstava nastala prema motivima istoimene priče Jensa Sigsgaarda, polazeći od jednostavne dječje želje za svijetom bez odraslih koji nameću pravila i zabrane. Pale, međutim, nije računao da samoća često prijeti usamljenošću.

Dan u kojem možemo sve, nije baš neki dan ako kroz njega prolazimo sami: igra nema mnogo smisla ako se ne igra barem u dvoje, kao što ni najbolji sladoled, najnovija lopta ili najveća vreća novca ne vrijede mnogo ako ih nemamo s kime podijeliti.

Ova duhovita, maštovita i topla predstava dinamičnom suigrom lutke, glume i pokreta djeci (ali i odraslima) otkriva tanku granicu između samoće i usamljenosti.

Kroz Paletove avanture preispitujemo ideju slobode i shvatamo kako smo ponekad u društvu drugoga slobodniji nego kada cijeli svijet pripada samo nama.

Srijeda, 21.10.2026.
Mala sala
18,00 sati

Prateći program
(trajanje 60', uzrast 15+)

Akademija za kulturu i umjetnost u Osijeku
„BESCILJNA LUTANJA BESPOMOĆNOG AKAKIJA
AKAKIJEVIĆA PO BESPUĆIMA BIROKRATSKOG SISTEMA“

Autorski projekat studenata Inke Eldan i Lovre Klepe inspiriran Gogoljevom
Kabanicom. 1. godine Diplomskog studija glume i lutkarske animacije

Mentori: izv. prof. art. Tamare Kučinović i viši asistent Gorana Guksića

Igraju:

Inka Eldan
Lovro Klepo

O predstavi:

Autorski projekt studenata 1. godine MA glume i lutkarstva, inspiriran Gogoljevom *Kabanicom* (Šinjelom), uzima lik Akakija Akakijevića kao predstavnika običnog čovjeka koji traži svoju pravdu pred apсурdnim birokratskim aparatom.

Predstava je namijenjena za odrasle koji će u Akakiju prepoznati sami sebe te suosjećati se s njim kroz njegovo putovanje birokratskim sistemom koji je često sam sebi svrha.

DRUGI DAN

DRUGI DAN

TRAGOM OLOVKE

Crta: Suad Velagić

STRUČNI ŽIRI:

Dubravka Zrnčić - Kulenović
Mario Ćulum
Maja Martinek

**MODERATOR OKRUGLIH
STOLOVA:**

Stražo Krsmanović

ORGANIZACIONI ODBOR:

Mirza Idrizović
Vahid Duraković
Senada Milanović
Nedžad Milanović
Suad Velagić
Edin Ćatić Bato
Ermina Musić
Antonio Džolan
Tidža Čaušević
Elma Idrizović

DJEČJI ŽIRI:

Estera Džolan
Noa Džolan
Asja Ugarak
Eman Sarajlić
Naida Alić
Nađa Alić
Arslan Jusić
Danis Kosterović
Ajša Ždralović
Lana Kosterović

DIREKTOR SUSRETA:

Mirza Idrizović

**ORGANIZATOR KULTURNIH
AKTIVNOSTI:**

Vahid Duraković

PR BIJENALA:

Mirza Bušatlić

DIGITALNI DIZAJN:

Edin Ćatić Bato

REDAKCIJA BILTENA:

Nedžad Milanović, urednik
Ermina Musić, tehnička urednica
Senada Milanović
Suad Velagić
Mirza Bušatlić
Ajla Sušić
Adin Kurbegović

TEHNIČKA EKIPA:

Edin Ćatić Bato
Mahmut Ždralović
Emir Hodžić Zoha

VOLONTERI:

Una Ugarak, Hanah Hozić, Nedim Ćefo, Nejra Dedić, Medina Sijamija, Dalal Alić, Tara Velagić, Lamiya Šećibović, Imran Alibegović, Imran Hajić, Jasmina Velagić, Ajša Tahirović, Amila Jusufspahić, Amina Huskić, Dženeta Dautbegović, Iman Talargić, Nejla Mustajbegović. Adem Ugarak, Emrah Bušatlić, Nedim Ugarak, Adna Kurbegović, Ajna Ždralović, Naida Bušatlić, Hana Hajić, Sara Čizmo, Ahmed Čiča, Sarah Cinco, Ajla Hujdur, Davud Hamzakadić, Alma Bušatlić, Ena Fazlibegović, Hana Halilović, Medina Isak, Nadža Karadža, Almin Duro, Isak Frljak, Tajra Habibović, Ensara Česo, Naida Redžić, Nadija Tunović, Lamiya Jusufspahić, Nejla Bakić, Nadja Musić, Merjema Tihak, Amer Sušić, Lamiya Vinčević.